

BROCHURE VOOR DEELNEMERS (in dienst vóór 1-1-2006)

INDIVIDUEEL BELEGGEN OP EEN **MIJN PENSIOEN** REKENING

**TEN BEHOEVE VAN HET TIJDELIJK OUDERDOMSPENSIOEN
VAN DE STICHTING PENSIOENFONDS TNO**

September 2007 (vervangt de brochure van 29 mei 2007)

De homepage van 'Mijn pensioen', <https://mijnpensioen.ingim.nl>

1) Uw persoonlijke rekening (uitsluitend t.b.v. het TOP)

Er is een persoonlijke **Mijn pensioen** rekening voor u geopend, die op uw naam en adres staat. Begin juli 2007 zijn de tot dan bij Nationale Nederlanden belegde gelden overgeboekt op uw nieuwe rekening bij ING. Wegens wettelijke eisen mag alleen het Pensioenfonds TNO over het saldo van de rekening beschikken. U mag en kan dus niet zelf bedragen aan de rekening onttrekken of buiten het pensioenfonds om vanaf uw privé rekening geld storten.

Gebruik maken van Mijn pensioen

U kunt via internet gebruik maken van **Mijn pensioen**. U hebt, op ieder moment van de dag, inzage in uw beleggingen met altijd de meest actuele informatie. Ook kunt u bijvoorbeeld, als u zelf uw beleggingsportefeuille samenstelt, via internet beleggingsfondsen aan- en verkopen.

Als u gebruik maakt van de site <https://mijnpensioen.ingim.nl> kunt u gebruik maken van alle beleggingsmogelijkheden: LifeCycle Mix, Eigen Verdeling of Vrije Keus.

Op elke pagina op de site wordt uitleg gegeven over wat u ziet en wat u kunt/moet doen. Deze uitleg vindt u op de pagina zelf of door in de pagina op te klikken. Met het menu links in de site navigeert u door de site. Actiebuttons vindt u altijd rechtsonder.

2) Beleggen met Mijn pensioen

Uitgangspunt: uw persoonlijke situatie

Het is belangrijk dat uw beleggingen goed aansluiten bij uw persoonlijke situatie. U brengt uw persoonlijke situatie in kaart door een vragenlijst in te vullen. Met behulp van die vragenlijst bepaalt u uw risicoprofiel, en daarmee het risico dat u bereid bent te nemen. U dient alle vragen zorgvuldig en realistisch te beantwoorden om uw risicoprofiel te kunnen bepalen.

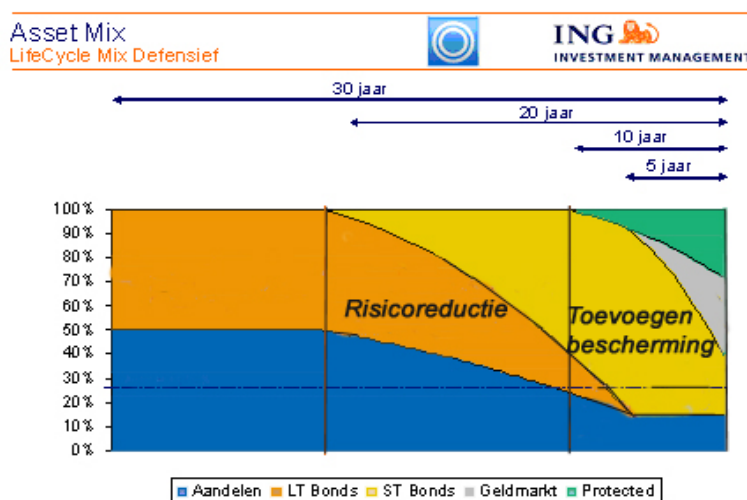
Profielbepaling resulteert in uw persoonlijke risicoprofiel: 'Defensief', 'Neutraal' of 'Offensief'. En - in combinatie met de resterende tijd tot de ingangsdatum van uw tijdelijk ouderdomspensioen (TOP) - in een verdeling over aandelen- en obligatiefondsen of geldmarktfondsen.

U belegt automatisch

LifeCycle Mix: de alles-in-één oplossing

Standaard belegt u in LifeCycle Mix Defensief. Daarmee laat u het beheer van uw beleggingen over aan ING. Als u op de website inlogt, wordt u gevraagd uw risicoprofiel vast te leggen. Uw risicoprofiel kan resulteren in LifeCycle Mix Defensief dan wel Neutraal of Offensief.

LifeCycle Mix biedt een gespreide portefeuille van beleggingsfondsen. De verdeling is afhankelijk van het risico dat u wenst te nemen (uw risicoprofiel) en de tijd die resteert tot de ingangsdatum van uw TOP (uw horizon). Naarmate de tijd verstrijkt past ING uw portefeuille automatisch aan: u neemt zo automatisch meer risico – en maakt dus kans op een hoger rendement - wanneer het kan (lange horizon). U neemt geleidelijk minder risico naarmate uw horizon korter wordt. In de laatste periode belegt u behoudend en wordt aan de portefeuille een fonds met kapitaalbescherming (Protected Mix Fonds) toegevoegd, waarmee u wel profiteert van stijging van de aandelenkoersen, maar tegelijkertijd beschermd bent tegen een sterke daling daarvan. Tevens wordt er dan belegd in een geldmarktfonds om de rentegevoeligheid van de portefeuille nog verder te verlagen. Grafisch ziet de samenstelling van de portefeuille over de horizon er als volgt uit:

ING heeft een uitgebreide brochure over de **LifeCycle Mix** gemaakt, die op de website van het fonds: www.pensioenfondstno.nl, onder publicaties is te downloaden.

MIJN PENSIOEN

U belegt zelf

U bent niet verplicht om in LifeCycle Mix te beleggen. U kunt er ook voor kiezen om zelf te beleggen. Hiervoor heeft u bij voorkeur al enige ervaring met beleggen. Als u zelf belegt kunt u dit doen volgens 'Eigen Verdeling' of 'Vrije Keus'. Hieronder vindt u een toelichting op deze varianten.

a) *Eigen Verdeling*

Met Eigen Verdeling kiest u ervoor om te beleggen volgens een verdeelsleutel die u zelf bepaalt. Met die verdeelsleutel wijst u percentages toe aan beleggingsfondsen waarin u wilt beleggen. Naast het feit dat u zelf bepaalt hoe u belegt, worden ook de ontvangen pensioenspaarpremies*) automatisch volgens deze verdeelsleutel belegd. Met de portefeuille-analyse kunt u zien of uw actuele portefeuille niet teveel afwijkt van de door u

gekozen verdeelsleutel. Ook kunt u uw portefeuille makkelijk weer in lijn brengen met uw verdeelsleutel of aanpassen aan een nieuwe verdeelsleutel. De orders die daarvoor nodig zijn worden door ING automatisch aan u voorgesteld.

b) *Vrije Keus*

Met Vrije Keus belegt u zelf voor uw pensioen. U doet dit door het aan- en verkopen van beleggingsfondsen. U bepaalt uw beleggingen en kunt vrij kiezen uit verschillende beschikbaar gestelde beleggingsfondsen. U let zelf op een goede spreiding over aandelen-, obligatie- en geldmarktfondsen, houdt het risico in de gaten en laat dit afnemen naarmate uw pensioendatum nadert. Als uw pensioenspaarpremie*) wordt gestort ontvangt u daarvan een bevestiging. Een door u opgegeven order kunt u nog annuleren als die nog 'openstaat'.

Als u heeft gekozen voor 'Vrije Keus' moet u altijd zelf het initiatief nemen en opdracht geven tot aan- of verkoop van beleggingsfondsen. Opdrachten om beleggingsfondsen aan te kopen of te verkopen zullen dan worden uitgevoerd tegen de eerst mogelijke (openings)koers. Voor koopopdrachten dient u wel eerst te beschikken over voldoende saldo op uw Mijn pensioen rekening, door middel van verkopen van andere beleggingsfondsen binnen Mijn pensioen of via gestorte pensioenspaarpremies (indien van toepassing).

Aanbevolen leidraad

In onderstaande tabel zijn als aanbevolen leidraad de verdeelsleutels aangegeven voor 'Eigen Verdeling' en 'Vrije Keus' (dus niet voor de LifeCycle Mix) met een bepaald risicoprofiel en beleggingshorizon.

Risicoprofiel Horizon	Defensief (= standaard)	Neutraal	Offensief
< 2 jaar	Geldmarktfonds	Geldmarktfonds	Geldmarktfonds
2 – 4 jaar	Geldmarktfonds	10% aandelen/ 90% obligaties	10% aandelen/ 90% obligaties
4 – 8 jaar	10% aandelen/ 90% obligaties	30% aandelen/ 70% obligaties	30% aandelen/ 70% obligaties
8 – 12 jaar	10% aandelen/ 90% obligaties	30% aandelen/ 70% obligaties	50% aandelen/ 50% obligaties
12 – 16 jaar	30% aandelen/ 70% obligaties	50% aandelen/ 50% obligaties	70% aandelen/ 30% obligaties
> 16 jaar	50% aandelen/ 50% obligaties	70% aandelen/ 30% obligaties	90% aandelen/ 10% obligaties

Aanpassen risicoprofiel

Als u zelf uw portefeuille samenstelt, wordt u sterk aanbevolen dit te doen in overeenstemming met uw risicoprofiel en volgens de hierboven opgenomen tabel. Het kan echter gebeuren (bijvoorbeeld door marktontwikkelingen of omdat u de verdeling in uw portefeuille nog niet heeft aangepast aan uw korter wordende horizon) dat u meer of minder risico neemt in uw portefeuille dan op basis van de tabel wordt aanbevolen. Als service voert ING jaarlijks een toets uit, en als er een afwijking buiten bepaalde marges wordt gesignaleerd, wordt u daarop gewezen.

Uw risicoprofiel kan veranderen, bijvoorbeeld door een opgetreden wijziging in uw persoonlijke omstandigheden. Wij adviseren u dan ook om van tijd tot tijd de vragenlijst opnieuw in te vullen om te toetsen of uw risicoprofiel nog bij u past. Als u opnieuw uw risicoprofiel bepaalt kan het zijn dat uw risicoprofiel ('Defensief', 'Neutraal' of 'Offensief') gelijk blijft, maar dat u de verdeling over aandelen-, obligatie- en geldmarktfondsen in uw portefeuille wél dient aan te passen als gevolg van bijvoorbeeld het korter worden van uw horizon.

Voor alle varianten geldt dat u zelf verantwoordelijk blijft voor het onderhouden van uw risicoprofiel. Voor Eigen Verdeling en Vrije Keus geldt dat u zelf de verdeling over aandelen-, obligatie- of geldmarktfondsen in uw portefeuille in de gaten moet houden en die verdeling moet aanpassen naarmate uw pensioendatum nadert. De tabel die hiervoor is opgenomen kan hierbij als leidraad dienen.

Aangeboden beleggingsfondsen

Als u zelf uw portefeuille samenstelt volgens 'Eigen Verdeling' of 'Vrije Keus' heeft u keuze uit verschillende beleggingsfondsen. Pas wanneer één van deze twee varianten is doorgevoerd, vindt u een overzicht van de geselecteerde beleggingsfondsen op de website <https://mijnpensioen.ingim.nl>, waaruit u een keuze kunt maken (een lijst van de betreffende beleggingsfondsen kunt u ook vinden op de website van het fonds: www.pensioenfondstno.nl, onder publicaties). Voordat u in een fonds belegt, dient u de financiële bijsluiter en/of de prospectus te raadplegen.

*) alleen deelnemers geboren vóór 1950 en in dienst vóór 2006 hebben nog maandelijkse pensioenspaarbijdragen.

Beleggingsfondsen kopen en verkopen

Opdrachten om beleggingsfondsen aan te kopen of te verkopen zullen worden uitgevoerd tegen de eerstvolgende (openings)koers. Als er gelijktijdig zowel een koopopdracht als een verkoopopdracht wordt gegeven, kan het voorkomen dat eerst de verkoopopdrachten succesvol moeten zijn uitgevoerd, voordat de koopopdrachten kunnen worden uitgevoerd. Gestorte premies worden belegd tegen de eerst mogelijke (openings)koers, nadat de storting is verwerkt.

3) Overige informatie

Online

Via <https://mijnpensioen.ingim.nl> heeft u altijd het meest actuele inzicht in uw persoonlijke **Mijn pensioen** rekening. U vindt daar onder meer overzichten van uw portefeuille, transacties en de bedragen die op uw rekening zijn gestort of daarvan afgeboekt (bijvoorbeeld als gevolg van premiestortingen, ontvangen dividend en aan- en verkoop van beleggingsfondsen).

Schriftelijk

Jaarlijks ontvangt u een overzicht met daarin de relevante informatie over (de waarde en ontwikkeling van) uw persoonlijke **Mijn pensioen** rekening. Wellicht dat dit in de toekomst per email zal plaatsvinden.

Beleggingskosten

U bent voor de aankoop en/of verkoop van beleggingsfondsen geen transactievergoeding aan ING verschuldigd, ongeacht of u voor LifeCycle Mix, Eigen Verdeling of Vrije Keus kiest. Een beleggingsfonds of (een agent van) de fondsaanbieder kan echter wel kosten in rekening brengen. Aan beleggen in beleggingsfondsen zijn echter wel andere kosten verbonden. Zo worden er jaarlijks beheerskosten door de beleggingsfondsen in rekening gebracht. Deze kosten worden ingehouden in de beleggingsfondsen. Deze kosten kunnen per beleggingsfonds verschillend zijn.

Ook worden er andere kosten, bijvoorbeeld toezichtkosten, accountantskosten, kosten verbonden aan het organiseren van aandeelhoudersvergaderingen en het doen van mededelingen, door de beleggingsfondsen ingehouden ten laste van de waarde van het beleggingsfonds. Deze kosten staan niet vast en kunnen fluctueren.

Waardeoverdracht

Als u uit dienst treedt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioendatum, kunt u uw oude pensioenrechten laten overdragen naar het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van uw nieuwe werkgever. U moet hiervoor zelf binnen zes maanden een aanvraag bij uw nieuwe pensioenfonds of pensioenverzekeraar indienen. Uw nieuwe pensioenfonds of pensioenverzekeraar zal de waardeoverdracht voor u regelen. Indien uw rekening bij Mijn pensioen wordt beëindigd, zorgen wij ervoor dat uw opgebouwde vermogen wordt overgeboekt.

Waarheen met vragen en (adres)wijzigingen?

Met vragen die betrekking hebben op uw pensioenspaarregeling of op de overdracht van uw pensioen kunt u terecht bij het Pensioenfonds TNO. **Adreswijzigingen moet u zelf via de website van Mijn pensioen aanpassen.**

Met vragen over Mijn pensioen kunt u terecht bij de Klantenservice van ING, die op werkdagen is geopend van 09:00 uur tot 17:00 uur:

Schriftelijke correspondentie:

ING Investment Management
Locatie ZT H 08.57
Postbus 90470
2509 LL Den Haag

Telefoon, e-mail en fax:

Telefoon 0900 6456736
E-mail info@mijnpensioen.ingim.nl
Fax 070 3791294

Deze brochure is een door het fonds gemaakte samenvatting. Een volledig (algemeen) exemplaar is op aanvraag bij ING IM verkrijgbaar. De uitgebreide brochure van ING over de **LifeCycle Mix** is op de website van het fonds: www.pensioenfondstno.nl, onder publicaties te downloaden.

